

Yhteistoteutus vesistöjen ruoppaus- ja niittohankkeissa

Matti Mikkilä

23.10.2013

Lähtökohta

Vesilain (587/2011) 12:1.1:n mukaan vesioikeudellinen yhteisö voidaan perustaa seuraavien vesitaloushankkeiden yhteistä toteuttamista varten:

- 1) 5 luvun mukainen ojitus;
- 2) 6 luvun mukainen keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen;
- 3) 7 luvun mukainen vesistön säännöstely;
- 4) 9 luvun mukainen puutavaran uitto;

5) tämän lain mukaisia toimenpiteitä edellyttävä vesistön kunnostaminen tai muuta vastaavaa tarkoitusta varten toteutettava vesitaloushanke.

Tutkielman sisältö

- * Miten vesioikeudellinen yhteisö perustetaan vesistön kunnostushankkeissa?
- * Mitä erityispiirteitä yhteisö tuo vesioikeudellisen luvan hakuprosessiin?
- * Lainsäätäjän tarkoituksena edistää laajempia kunnostushankkeita ?

Tukeeko sääntely päämäärän saavuttamista?

Hankkeita voi toteuttaa myös itsenäisesti, yhteisesti sekä jonkin muun yhteisön nimiin (mm. vesiensuojeluyhdistys)

Tutkimusmenetelmä

- * Lainopillinen lähtökohta
- * Empiiristä aineistoa:
 - AVI:n päätökset
 - Kiessalon pilottihankkeen rannanomistajat
 - ELY-keskukset (13 kpl)

+ Arviointitutkimuksen näkökulma

Kunnostushankkeen toteutus

- * Kunnostushanke kokonaisuudessaan (tavoite, laajuus, toteuttajien määrä) vaikuttaa siihen, miten hanke kannattaa toteuttaa
- * Ei perusteltua vaikeuttaa yksittäisten pienten toimenpiteiden suorittamista
- * Toisaalta tarve edistää laajempien hankkeiden toteuttamista

Kunnostushankkeen toteutus

- * Jos kyseessä on laajempi hanke, joka halutaan toteuttaa yhteisesti, hankkeen luvanvaraisuus on edellytys vesioikeudellisen yhteisön perustamiselle
 - * Ts. luvantarvekynnyksen alle jääviä hankkeita varten ei ole mahdollista perustaa yhteisöä (esim. niittohankkeet)
 - * Jos hanke sisältää ruoppausta, oletettavasti kynnyks ylittyy
- * Hankkeen voi toteuttaa myös muunlaisen yhteisön nimiin (mm. vesiensuojeluyhdistys), ei edellytä luvantarvetta

Heikkoudet

- * Yhteisön perustaminen on sidoksissa myönteiseen lupapäätökseen:
 - * Lupaprosessin venyminen tarkoittaa yhteisön perustamisen viivästymistä
 - * Yhteisön perustamisen viivästyminen taas estää esim. rahoituksen hankkimisen ja investointien tekemisen (mahdollistuu vasta oikeustoimikelpoisuuden myötä)

 Vaikutukset lupaprosessin sujuvuuteen?

Heikkoudet

- * Vesioikeudellisen yhteisön jäseneksi ei voi velvoittaa liittymään
- * Ei siis myöskään hankkeen kustannuksiin voi velvoittaa hyödynsaajaa osallistumaan vastoin tahtoaan
- * De lege ferenda tulisikin pohtia, voitaisiinko kunnostushanketta varten perustettuun vesioikeudellisen yhteisön toteuttaman hankkeen kustannuksiin velvoittaa myös passiiviset hyödynsaajat?
 - * Pakkojäsenyyttä koskevia säännöksiä on ojituksen (VL 5:23.1), keskivedenkorkeuden alentamisen (VL 6:10.2) ja uiton (VL 9:12.1) osalta

Vahvuudet

- * Vesioikeudellinen yhteisö on pysyvä ja ennustettava kunnostushankkeen toteuttaja
- * Yhteisö ei siis voi purkautua, mikäli sillä on VL 12:19.1:n mukaisia lupaan tai oikeuteen perustuvia velvoitteita tai vastuita (mm. yhteisön velat, AVI:n määräämät velvoitteet)

Johtopäätökset

- * Viranomaisen ohjaus- ja koordinoitivastuuta pidettiin Kiessalossa merkittävänä
- * Tarve henkilölle, joka edistää hanketta kokonaisuudessaan ja pitää lankoja käsissä
- * Epäily siitä, ettei yksittäinen taho alkaisi toimia hankkeen ”moottorina”

Johtopäätökset

- * Mikä edistäisi ja tukisi kokonaisvaltaisesti hankkeiden toteuttamista?
- * Tehostaisiko yhteisön pakkojäsenyys parempia kunnostuskäytäntöjä?

Kiitos!

Einkeliho-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Joensuun
toimipaikka

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto